

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XVI. Immerito Rufinum reprehendit Hieronymus, propter inscriptum
Origenis Apologiae Pamphili nomen.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

bus adfistere numquam voluerit, etiam si eodem ac ille contubernio uteretur: *εὐδαίμων*. A
 inquit Eusebius libr. 6. Histor. cap. 2. *ἐξ ἰν πρῶτος ἑστὸν ἐκείνου, ἔστι δὲ τοσοῦτος ὡς
 ἀπὸ φησὶν φησὶ πρὸς ἡμετέρας ἔφ' αἰσθητῶν ἀδυνατῶν*: Servans Ecclesie regulam iam inde à puero,
 & ut ipse et alicubi loquitur, hæreson doctrinas abominans.

XIII. Suam præterea in scribendo festinationem Origeni nocuisse credibile est; nam
 cum tot inter curas animum distraheret, qua verba faciendo ad populum, qua Catechu-
 menos instituendo, qua munia omnia pietatis exequendo, non multum scilicet successivi
 supererat otij ad elaborandas scriptiones; proindeque quod piis exercitationibus impen-
 derat temporis, summa diligentia representabat, ut plus septem notarios scribendo defa-
 tigaret, tantumque librorum ediderit in publicum, ut mirabile sit. Quo factum est, ut sæpe
 eum *σοφιστικῶς* deprehenderimus; animo rebus intento, ad orationis compositionem in-
 curioso. Quid ergo mirum aliqua non satis caute dicta hinc interdum excidisse? B

XIV. Potissimum verò iuvat Origenem, quod quaestiones pleraque nondum fuerant
 Theologorum disputationibus ventilatae & illustratae, nec Ecclesiae decretis & sanctioni-
 bus definita. Avia ergo loca, & nullius ante solo trita peragantes Theologi, qua proxima
 ad verum videbatur via, hac ferebantur confestim, & aberrabant sæpe, sed venia digno er-
 rore, nondum recto tramite per Ecclesiam monstrato. Quod aliis igitur Patribus benigne
 condonari solet, idem ut indulgeatur Origeni æquum ac verum est. Quanam autem
 communi Ecclesiae consensu sua ætate recepta & probata essent, tum qua in utramque
 partem possent disputari, cauta distinctione fecerit ipse Origenes in Proœmio libri 1. *Ἐπι
 ἀρχῆς*: In postremum hunc censum coniecit quaestiones de animæ origine, de natura An- C
 gelorum & Dæmonum, de iis quæ mundi ortum antecesserunt, & quæ post eius interitum
 futura sunt, aliaque nonnulla. Eadem in simili causa usus est exceptione Hieronymus lib.
 2. Apolog. adv. Rufin. cap. 4, cum veteres Ecclesiae Scriptores, quorum codices errori-
 bus infecti sunt, excusare vellet: *Fieri potest ut antequam in Alexandria, quasi Dæmonium meri-
 dianam, Arius nasceretur, innocenter quadam & minus caute locuti sunt, & qua non possint perverso-
 rum hominum calumniam declinare*. Reddimus itaque Hieronymo voces suas, & quod pro
 aliis valere vult, id ipsum pro Origene ut valeat, iure nostro postulamus.

XV. Denique cum in Epistola 65. quæ est ad Pammachium & Oceanum, cap. 4, testi-
 ficetur Hieronymus, ut dictum superius à nobis est, errorum suorum Origenem pœni-
 tuisse, idque Fabiano Papæ ipsum significasse per literas, & temeritatis causam in Ambro- D
 sium retulisse, quod secreto edita publicasset; is ab omni hæreseos infamia plane vindici-
 catur, qua ij notantur duntaxat, qui temere pronuntiata pertinaciter defendunt. Optime
 id pro ingenij sui perspicacitate notavit Picus Mirandulanus art. 4, Apologia suæ pro Ori-
 gene: verum minus recte addidit Origenem ante sexagesimum ætatis suæ annum multa ti-
 tubanter proposuisse, ut pote in Theologicis quaestionibus nondum satis subactum; quæ
 vero deinceps elucubravit, puta libros contra Celsum, & Commentaria in Matthæum, ea
 tum scripsisse, cum iam Catholica veritas ipsi fuisset comperta: quasi non iidem com-
 pareant in iis errores, quos in prioribus admiserat.

XVI. Quoniam autem defensores Origenis pereensemus hoc capite, & quæ illi tuen-
 do commoda esse possunt, summatim colligimus, locus non admonet, ut Apologia sub E
 nomine Pamphili pro eo scriptæ, cujus testimonium toto hoc opere sæpe adhibuimus, ve-
 rum ac legitimum auctorem indicemus. Lucubrationi huic à se Latinis literis reddita
 Pamphili nomen Rufinus adscripserat, uti hodieque adscriptum extat; & in Invektiva
 priore in Hieronymum tanquam à Pamphilo elaboratam laudaverat: quem secuti sunt
 deinde Auctor Prædestinati libr. 1. Hæc. 43, Socrates libr. 4. Hist. Eccles. cap. 27, & Ni-
 cephorus libr. 10. cap. 14. Rufino reclamavit Hieronymus, fucumque Lectoris factum
 conquestus est: at in assignando scriptoris huius auctore varia diseruit. Nam in Proœ-
 mio in Dialogos adv. Pelagianos, & Apolog. 1. in Rufin. cap. 2, eam docet primum esse
 librum à sex libris, quibus constabat Apologia Eusebij pro Origene; ex eoque id esse ma-
 nifestum, quod in sequentibus Eusebij libris citetur ille primus; & in primo vicissim se-
 quentes; nihil Pamphilum, teste Eusebio, proprii operis condidisse: & in libro adv. Pe-
 lag. ad Ctesiph. cap. 2, *Fecerat hoc, inquit, & in aucti Pamphili martyris nomine, ut librum pri-
 mum sex librorum defensionis Origenis, Eusebij Cæsariensis, quem fuisse Anianum nemo est qui nesciat,
 nomine Pamphili martyris prænotaret*: & libr. 6. in Ezech. cap. 18, *Nec mirum si gentilem Philoso-
 phum in maxyria & Romana urbis Episcopum transfulerit; cum Eusebij quoque Cæsariensis primum pro
 Origene librum, Pamphili martyris vocabulo commutavit; ut facilius tali laudatore libros impijssimos
 ἔπι ἀρχῆς Romanis conciliaret auctibus*. At in Epistola 65. ad Pammach. & Ocean. cap. 4, com-
 positum ab amicis Origenis & sectatoribus librum suspicatur, eoque facilius compositum,
 quod, nullis aliis à Pamphilo editis scriptionibus, ex earum confictu verum deprehendi
 non posset, additque supposititium hoc opus ad mille versus è principio libri sexti Euse-

tem esse Eusebij, priorem vero librum alterius cujuscumque, puta Didymi. Non magis enim A
mitum est diversa de Origenis doctrina sensisse & scripsisse Pamphilum & Eusebium quam
de Christi divinitate orthodoxam fuisse Pamphili opinionem, Arianam vero & hareticam
Eusebij. Facile quoque diluitur aliud argumentum Hieronymi, nihil proprii operis Pam-
philum condidisse asserentis: nec enim proprium eius opus Apologeticus ille dici potest,
quem alterius opera adjutus, Eusebij scilicet, elaboravit. Nunc vero arbitrentur aequi &
eruditi Lectores, meritone Rufinum Hieronymus reprehenderit, propter inscriptum
Pamphili nomen priori huius Apologiae libro. Ceterum cum sex constaret libris haec
Pamphili Apologia, cujus prior duntaxat à Rufino conversus ad nos pervenit, non est cur
miretur Baronius Gregorij Neocaesariensis encomiasticam orationem Origeni dictam, B
quam à Pamphilo Apologiae suae insertam fuisse proditum est, in ea hodie non inveniri, B
cum quinque libris mutilatum hoc opus habeamus.

XVII. Quamvis autem multa vel ad refellendos Origenis adversarios, vel ad ipsum ex-
cufandum attulerimus, in multis tamen peccasse fatendum est. Ac periosque sane ipsius
errores supra iam ab aliis deprehensos agnovimus, vel nondum perceptos notavimus,
cum eius dogmata perpendere. Peccandi causa iudicium praecipit, & immoderata in-
genij lascivia & licentia, cui tam intemperanter morigerabatur, ut cogitata omnia, cruda
etiamnum & immatura profunderet. Accessit inepta quadam Scripturae plerumque expli-
canda ratio, vocum singularum notionibus eruendis & expendendis odiose ac putide stu-
borans. Adde nimium profanarum doctrinarum, ac Platonicarum praesertim philosophiae, C
quam Tertullianus *haereticorum etiam condimentarium esse factum* ait, studium, ad cujus nor-
mam Theologica dogmata cum exigeret, absurdis opinionibus ipse primum imbutus,
mox Ecclesiam conturbavit. Platoni quidem disciplinam affectati sunt vetusti Patres
quamplurimi, partim vetustiores Origene, partim eodem recentiores, quicumque praes-
sertim Nicænum Concilium antecesserunt: at ea solum ab illo mutuati sunt, quae decretis
Ecclesiae consentiebant; Origenes vero totam Academiam visus est in Ecclesiam transfu-
lisse: licet fateatur alicubi *Philosophiam neque in omnibus Legi Lei contrariam esse, neque in om-*
nibus consonam. Inde tanta errorum seges bonae frugis succrevit. Ex his satis liquet quam
inanes sint Rufini conatus, cum quidquid falsum apud Origenem occurrit, pro spurio &
ab Hareticis intruso haberi iubet; nam multa quidem Origeni afficta fuisse verum est, sed D
plura tamen, eaque noxia & damnosa ab illo profecta esse candidum virum fateri decet.

XVIII. Nunc querendum superest quo numero habendi sint libri Origenis, ipseque
adeo Origenes: utrum hic inter Hareticos, illi inter damnatos ac reprobos scripserit
ponendi sint. Quod erit capitis huius velut corollarium. Disputemus primum de libris.
In varios Origenem impegnisse errores satis à nobis confessum est. At quamvis eos
ipsum aliunde assutos dateremus, quod multi affirmant, planeque iis immunem Ori-
genem agnosceremus, valeret id quidem ad excusationem Auctoris; non ad purgatio-
nem librorum. Cum certum sit igitur falsis eos & impiis scaterere sententiis, & iam inde à
vetustis temporibus malo fermento fuisse infectos, quare penitusne repudiari eos ju-
beat Ecclesia, & abiici, quemadmodum Hareticorum libri solent, an ipsorum usum eadem E
vel probeat vel certe permittat.

Auctor est Pamphilus in Apologia, Hareticorum loco sua aetate à multis habitos, qui-
cumque libris Origenis uterentur, nec eam quidem concessam ipsis fuisse veniam, *quae in-*
partiri solet (verbi gratia) his qui Graecorum secularium libros, vel nonnumquam etiam Hareticorum
percontantur atque cognoscendi studio decurrunt. Pamphili circiter temporibus florebat Pachomius
Abbas, vitae sanctitate illustris, quem iam morti proximum, Monachos suos ab earum
lucubrationum lectione gravissimis verbis prohibuisse narrat, qui vitam eius literis
consignavit: sed fidem narrationi detrahit perspectum scriptoris adversus Origenis
odium. Multum deinde à Theophilo & Epiphano laboratum est, omnium de manibus ij
libri ut excuterentur: proditum quippe est à Socrate & Sozomeno solas Origenis lucubra- F
tiones trimitatum esse Theophilum, earum licet auctoritate adversus Arianos iam ante
Athanasium pugnavisset; Alexandria concilium constasse, in eoque illae ut repudiarentur
perfecisse; easdem in Cypria Synodo suavis ipsius Epiphanium damnasse, & ne quis iis
legendis operam daret sanxisse, decretum Constantinopolim misisse, idemque ut faceret,
Chrysostrum valde fuisse hortatum; eodem ipsum contendisse, Episcopos in suam sen-
tentiam pellicere voluisse, & Origeniana denique scripta in Apostolorum templo publica
denuntiatione reprobare parantem Sarapionis monitu absteritum fuisse. A Faustino quo-
que veritatem eorum usum testificatur Hieronymus Epistol. 76. ad Tranquill. Nec Baro-
nio assentior, contra Sulpitij Severi, Socratis, & Sozomeni auctoritatem falsum esse asse-
renti, Epiphanium inter, Theophilum, & Chrysostrum de libris Origenis prohibendis
hac

*Tertull. lib.
de anima
cap. 27.*

*Hom. 14. in
Gen.*

*Socrat. lib.
6. c. 9. 12.
Sozom. lib.
8. cap. 14.*

*Bar. Ann.
403. c. 15.*